

OBSAH

ÚVOD	7
Co od této publikace čekat	7
Divadlo	7
Funkce divadla - k čemu dítěti je	9
Současný stav divadla pro děti	11
VĚKOVÁ SPECIFIKA DĚTSKÉHO DIVÁKA	14
Prvé dětství: do 3 let	14
Druhé dětství - předškolní věk: 3-6	16
Mladší školní věk - prepubescence: 6-11/12	19
Raný školní věk: 6/7-8/9	19
Střední školní věk: 8/9-11/12	20
Starší školní věk - pubescence: 11/12-15	21
Dnešní posuny	23
VÝBĚR PŘEDLOHY	24
Východiska a zdroje	24
Kritéria výběru	24
ANALÝZA VÝCHOZÍ PŘEDLOHY	27
Prvotní zážitky	27
Děj	27
Čas	29
Místo	31
Postavy	31
Motivace postav	34
Jednání	35
Situace	35
Motivy	36
Klíčové body: dramatické-dějové, divadelní, technické	36
Téma a myšlenka	37
Literární druh: lyrika, epika, drama	39
Syžet	41
Kompozice, skladba, stavba	42
Kompoziční prostředky	42
Kompoziční techniky	42
Kompoziční útvary	42
Kompozice fabulovaných děl	43
Kompozice s více liniemi	44
Styl, jazyk	45
Žánr	46
Drobné rytmicko-melodické útvary lyrické povahy	47
Epické folklorní žánry	49
Lidová pohádka	49
Bajka	54

Pověsti	54
Báje-mýty	55
Umělé epické a dramatické žánry	55
Umělá pohádka	55
Pohádky divadelní	57
Fantasy	58
Vědecko fantastické fikce	59
Nonsens a absurdita	59
Realistické žánry	60
Příběhy ze života dětí resp. s dětským hrdinou	61
Humoristické	61
Dobrodružné	61
Detektivní	61
Horor	62
Přírodní	62
Historické prózy	62

PŘEDPOKLADY SOUBORU **64**

DRAMATURGICKO-REŽIJNÍ KONCEPCE **66**

Divadelní forma	66
Činoherní divadlo	66
Hudební divadlo	66
Pohybové divadlo	67
Výtvarné divadlo	67
Divadelní obor	67
Herecké divadlo	67
Loutkové divadlo	67
Divadlo loutek a divadlo s loutkami	69
Druhy loutek	69
Divadlo masek	73
Divadelní druh	73
Dramatické divadlo	74
Epické divadlo	74
Lyrické divadlo	75
Inscenační styl zobrazování a druh komunikace	76
Tradiční a netradiční divadlo	76
Divadelní iluze - neiluzovnost, stylizace	77
Druh komunikace	79

ZPRACOVÁNÍ TEXTOVÉHO PODKLADU PRO INSCENACI **83**

Východiska a cíle	83
Základní kvality divadelního díla	83
Srozumitelnost	83
Názornost	84
Dynamičnost, hybnost, temporytmický spád	85
Koncentrovanost, kondenzovanost	85

Délka inscenace, přestávky	85
Postavení slova v textovém podkladu pro inscenaci	86
Práce s hotovou hrou	90
Dramaturgické zpřesnění	90
Úprava hry	90
Autorské přepracování, adaptace hry	91
Hra na motivy, námět, hra podle... původní hry	91
Převod nedivadelní předlohy; vyprávění, vypravěč	91
Jevištní přepis	92
Adaptace v užším slova smyslu	92
Dramatizace	93
Volná dramatizace - hra na motivy	93
Druhy výsledného podkladu: námět, libreto, hra-drama, scénář	93

JEVIŠTNÍ REALIZACE: FUNKCE A SLOŽKY **94**

Dramaturgie	94
Scénografie	94
Prostor	95
Divadelní prostor	95
Jevištní hrací prostor, jeviště	97
Prostředí	99
Jevištní nábytek, kulisy, dekorace, objekty	99
Kostým	100
Maska: tělová - malovaná na obličej, externí, hlavová	100
Loutka	100
Rekvizity	101
Světlo	101
Funkce světla	102
Podle účelu	102
Druhy svítidel	102
Barva	103
Tvar	104
Materiál	104
Zvuky a hudba	104
Zvuk	105
Hudba	105
Choreografie	107
Herectví	107
Pohyb	108
Přesuny po jevišti	108
Pohyby celým tělem	109
Gesta	109
Mimika	110
Mluva	110
Hlas: výška, síla-dynamika, barva-témbr	111
Výslovnost	111
Intonace	111

Mluvní tempo	112
Rytmus	112
Důrazy, akcenty, přízvuky: slovní přízvuk, větný důraz	113
Frázování	113
Pauza	113
Dynamika, síla, hlasitost	114
Dikce	114
Modulace	114
Režie	115
Obsazení rolí	116
Mizanscéna	118
Prostorová mizanscéna	118
Mizanscéna postav	118
Temporytmus	120
Kontrast	121
Variace	122
Gradace	122
Využívání a tvorba obrazných jevištních znaků	122
Výraznost a jednoznačnost	125
Potřeba pozitivního vyznění	125
Zkoušky	126
Explikace - výklad	127
Pomocné studie	127
Čtené zkoušky u stolu	127
Aranžovací zkoušky	128
Pilovací zkoušky	128
Průběžné zkoušky	129
Technické zkoušky	129
Hlavní zkoušky	130
Generální zkouška	130
Štychpróba	130
Projížděčka či probíhačka	130
Opakovací resp. oprašovací zkoušky	130
Záskokové zkoušky	130
Zpětná vazba	131
Sledování bezprostředních reakcí	131
Zkoumání po představení	131
ORGANIZACE A PROVOZ PŘEDSTAVENÍ	133
Představení v divadlech a kulturních zařízeních	133
Představení ve školkách a školách	135
Představení v exteriéru a v rámci širších akcí	136
Před, při a po představení	137
UŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	139